

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά ΧΡΟΝΙΚά

εκλογές
στο ΤΕΙ Αθήνας

The Domesday Book ή το εθνικό
κτηματολόγιο στη Μεσαιωνική Αγγλία

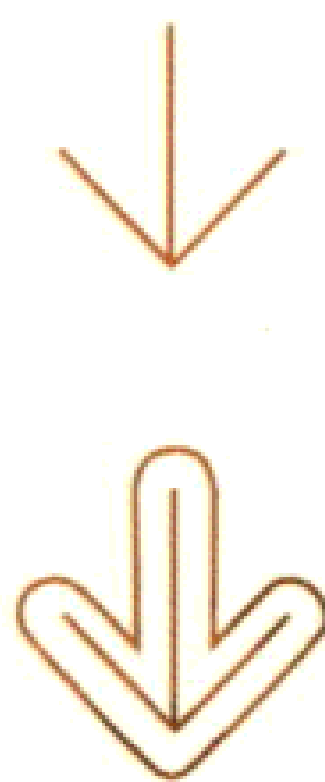
Ευφυή συστήματα
και ψηφιακή εικόνα

ΤΕΥΧΟΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ
ΜΑΪΟΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ
2008

13

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚά Χρονικά

Ιδιοκτησία	ΤΕΙ Αθήνας
Εκδότης	Δημήτριος Νίνος Πρόεδρος ΤΕΙ Αθήνας
Διευθυντής	Αντώνιος Καμμάς
Συντακτική Επιτροπή	Δημήτριος Νίνος Μιχαήλ Μπρατάκος Ιωάννης Χάλαρης Απόστολος Παπαποστόλου Γεώργιος Γιαννακόπουλος
Επιμέλεια έκδοσης	Ιφιγένεια Αναστασάκου Ελένη Βαβουράκη Δώρα Φραγκούλη Δανάη Κονδύλη
Καλλιτεχνική Επιμέλεια έκδοσης	Έφη Παναγιωτίδη

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

Πρόεδρος	Δημήτριος Νίνος
Αντιπρόεδρος	Αντώνιος Καμμάς
Αντιπρόεδρος	Μιχαήλ Μπρατάκος
Διευθύντρια ΣΕΥΠ	Ευαγγελία Πρωτόπαπα
Διευθυντής ΣΤΕΦ	Δημήτριος Βάττης
Διευθυντής ΣΓΤΚΣ	Νικήτας Χιωτίνης
Διευθυντής ΣΔΟ	Γεώργιος Πολυχρονόπουλος
Διευθυντής ΣΤΕΤΡΟΔ	Ιωάννης Τσάκνης
Γενική Γραμματέας	Κωνσταντίνα Μασούρα
Γραμματέας Συμβουλίου	Αφροδίτη Λάσκαρη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

Πρόεδρος ΕΕ&Ε	Μιχαήλ Μπρατάκος
	Αντιπρόεδρος ΤΕΙ-Α
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης Τσάκνης
Μέλη ΕΕ&Ε	Ευαγγελία Πρωτόπαπα Γεώργιος Παναγιάρης Δήμος Τριάντης Γεώργιος Γιαννακόπουλος Πέτρος Πουλμέντης
Γραμματέας ΕΕ&Ε	Ιφιγένεια Αναστασάκου

ΤΕΙ Αθήνας
Αγ. Σπυρίδωνος, 122 10 Αιγάλεω
Τηλ.: 210 538 5100
<http://www.teiath.gr> / e-mail: eee@teiath.gr

1	ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	4
2	ΘΕΣΜΙΚΑ	6
		7
3	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	9
4	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ - ΟΜΙΛΙΕΣ	12
		14
5	ΑΡΘΡΑ - ΑΠΟΨΕΙΣ	18
		21
		26
		29
		32
		38
6	ΑΦΙΕΡΩΜΑ	41
7	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ	45
		48
8	ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΕΙ	52
		62
		64
		69
9	ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΝΕΑ	75
10	ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	80
11	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	84

5

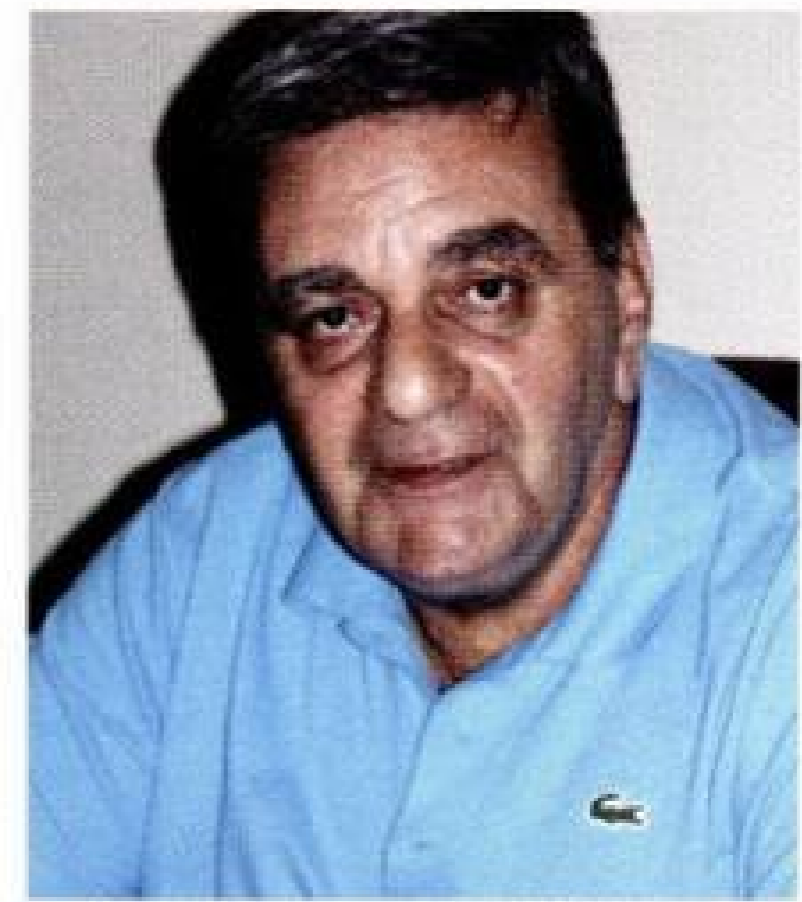
ΑΡΘΡΑ ΑΠΟΨΕΙΣ

- **Α. Καμμάς**
The Domesday Book ή
το εθνικό κτηματολόγιο στη Μεσαιωνική Αγγλία
- **Στ. Φραγκόπουλος**
Ο φιλόσοφος Επίκουρος
- **Ε. Αλεξανδρή**
Υφάνσιμες ύλες και υφάσματα
στην Ευρώπη του 1500 - 1600
- **Δ. Χανιώτης**
Μεταβολικό σύνδρομο
- **Ν. Χιωτίνης**
Η τέχνη, η φυσική και η εικόνα του κόσμου

- **Στ. Φραγκόπουλος**
Ημέρα των bloggers και των blogs

The Domesday Book

ή το εθνικό κτηματολόγιο στη Μεσαιωνική Αγγλία

του Α. Καμμά*

Ο Γουλιέλμος ο Κατακτητής (Guillaume le Conquerant, 1027-1087), Δούκας της Νορμανδίας, κατέκτησε την Αγγλία μετά τη μάχη του Hastings (1066) και στέφθηκε βασιλιάς της, ιδρύοντας έτσι τη Νορμανδική δυναστεία της Αγγλίας.

Η ιστορία τον περιγράφει όχι μόνο σαν ευφυή στρατηγό και γενναίο πολεμιστή αλλά και σαν εξαιρετο οργανωτή της Κρατικής διοίκησης.

Το **Domesday Book** ή -κατά τη Γαλλική αντίληψη- το **Βιβλίο της Τελικής Κρίσης**, δηλαδή της Δευτέρας Παρουσίας (Livre du Jugement Dernier) αποτελεί ένα κολοσσιαίο, για τις δυνατότητες της εποχής, έργο **Εθνικής απογραφής** που υλοποιήθηκε το 1086 από τον Γουλιέλμο και αφορούσε σχεδόν ολόκληρη την Αγγλική επικράτεια που είχε κατακτήσει.

Λέγεται ότι ο βασιλιάς της Αγγλίας πήρε την απόφαση αυτή τα Χριστούγεννα του 1085, στο **Γκλούσεστερ** (Gloucester) μετά από ένα πενήνήμερο συνεχών συσκέψεων με τους επιτελείς του.

Στο εύλογο ερώτημα γιατί ο Γουλιέλμος διέταξε αυτή την απογραφή είκοσι χρόνια μετά την κατάκτηση της Αγγλίας, απάντηση αρκούντως πειστική δίδουν μόνον οι συνεχείς - άρα και δαπανηρές - πολεμικές επιχειρήσεις του για την προάσπιση τόσο των Νορμανδικών εδαφών από το βασιλιά της Γαλλίας, όσον και της ίδιας της Αγγλίας από τις συνεχείς επιθέσεις των Δανών.

Οι ανακατατάξεις, εξάλλου, στη διανομή της Αγγλικής γης που είχε επισυμβεί μετά την κατάκτηση της χώρας από τους Νορμανδούς και τη -σχεδόν πλήρη- αντικατάσταση της τάξης των Αγγλοσαξόνων ευγενών από την αντίστοιχη των Νορμανδών είχαν δημιουργήσει μία χαώδη κατάσταση στο ιδιοκτησιακό την οποίαν ο μεθοδικός και οργανωτικός Γουλιέλμος δεν μπορούσε να ανεχθεί.

Για να προχωρήσει η διαδικασία αυτή η Αγγλία χωρίστηκε - με εξαίρεση τις κομητείες του **Κάμπερλαντ** (Cumberland), του **Ντουράμ** (Durham) και της **Νορθούμπερλαντ** (Northumberland)- σε επτά ή οκτώ περιφέρειες (circuits) στις οποίες η απογραφή ανατέθηκε σε ομάδες εντεταλμένων επιτρόπων διορισμένων από το βασιλιά (legati).

Οι ομάδες αυτές ήσαν δωδεκαμελείς (6 Νορμανδοί, 6 Αγγλοσάξωνες) και τα μέλη της δεν διέθεταν γαίες στην υπό τον έλεγχό τους περιοχή.

Για την αποφυγή οποιασδήποτε μεροληψίας ή συναλλαγής οι ομάδες αυτές ευρίσκοντο υπό τον έλεγχο βασιλικών επιθεωρητών οι οποίοι, κατά την κρίση της αυλής του Γουλιέλμου, εθεωρούντο αδέκαστοι και αδιάφθοροι.

Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού της Μεσαιωνικής Αγγλίας ασχολείτο κυρίως με αγροτικές εργασίες.

Η **αγροικία** (habitat rural) στη Νορμανδική Αγγλία δεν διέφερε από αυτήν της Αγγλοσαξωνικής περιόδου.

*Ο κ. Α. Καμμάς είναι ιατρός, Αντιπρόεδρος του ΤΕΙ-Α

Η χώρα ήταν χωρισμένη σε **ιδιοκτησιακές - διοικητικές ενότητες** (manoirs) επικεφαλής των οποίων ευρίσκοντο οι ιδιοκτήτες των (**Κύριοι - Seigneurs**) στους οποίους ο ίδιος ο βασιλιάς είχε εμπιστευθεί αυτό το τμήμα της γης.

Σε πολλές περιοχές όμως αυτή η ενότητα είχε μεγαλύτερη έκταση στην οποία περιλαμβάνοντο ολόκληροι συνοικισμοί ή ακόμα και μικρές (σύμφωνα με τα μεγέθη της εποχής) «πόλεις». Η διοικητική αυτή ενότητα δεν είχε, επομένως, τυπική έκταση, ούτε πάντα και ενιαία προέλευση. Ήταν όμως η μόνη αντικειμενική αξία από την οποία μπορούσε να ξεκινήσει μία τέτοια προσπάθεια.

Οι ιδιοκτήτες γης εκαλούντο να δηλώσουν **ενόρκως** στην έδρα κάθε κομητείας ή σε άλλα διοικητικά κέντρα (hundreds και wapentakes) κάθε λεπτομέρεια σχετικά με την ιδιοκτησία των και, γενικότερα, με τα περιουσιακά τους στοιχεία αλλά και τις μεταβολές που αυτά είχαν υποστεί από την εποχή της βασιλείας του Εδουάρδου του εξομολογητή.

Το άγαλμα του Γουλιέλμου του Κατακτητή στη γενέτειρά του πόλη Falaise (Γαλλία)

Η ένορκη αυτή κατάθεση περιεβλήτο από τέτοια αυστηρότητα που έδιδε την αίσθηση «**τελικής κρίσης ενώπιον του Θεού**» (όπως στη Δευτέρα Παρουσία), όπου ουδείς μπορούσε να ψευδορήσει ατιμωρητί (εξ ου και ο όρος "**Livre du Jugement Dernier**" με τον οποίον η απογραφή αυτή ονοματίστηκε από τους Γαλλόφωνους).

Έτσι απογράφηκαν από τους εντεταλμένους επιτρόπους μικρές και μεγάλες ιδιοκτησίες, κομητείες, δάση, φρούρια, εκκλησιαστική και βασιλική περιουσία, ακόμα και υπηρετικό προσωπικό και κατοικίδια ζώα.

Η κάθε επιμέρους απογραφή επιβεβαιωνόταν ένορκα από τους βασιλικούς υπαλλήλους που συνέτασσαν (σε λατινική γλώσσα) το τελικό κείμενο το οποίο, πλέον, δεν επιδεχόταν οποιαδήποτε αμφισβήτηση και είχε, ουσιαστικά, ισχύ νόμου.

Όλες αυτές οι δηλώσεις - πληροφορίες διεβιβάζοντο στο Γουϊνσεστερ (Winchester) όπου εταξινομούντο και, τελικά, εφυλάσσοντο στο Βασιλικό θησαυροφυλάκιο.

Σε όλη αυτή τη γενική απογραφή δεν βρίσκουμε αναφορά για το **Λονδίνο** (Londres), το **Γουϊνσεστερ** (Winchester) και τις προαναφερθείσες περιοχές, για διάφορους λόγους. Για παράδειγμα το **Κάμπερλαντ** (Cumberland) δεν είχε ακόμα περάσει στην ελεγχόμενη από τον Γουλιέλμο επικράτεια και κάποιες βόρειες περιοχές της Αγγλίας ήσαν, τότε, υπό τον έλεγχο του Σκώτου βασιλιά.

Το Domesday Book, όπως τελικά διαμορφώθηκε, αποτελείται ουσιαστικά από δύο επιμέρους έργα.

Το **Μικρό Κτηματολόγιο** (Little Domesday) που περιλαμβάνει τις συλλεγείσες πληροφορίες για το **Νόρφολκ** (Norfolk), το **Σούφολκ** (Suffolk) και το **Έσσεξ** (Essex) και το **Μεγάλο Κτηματολόγιο** (Great Domesday) το οποίο αναφέρεται σε όλες τις άλλες απογραφείσες περιοχές εκτός των προηγούμενων τριών κομητειών.

Παρά το επίθετο «μικρό», το Little Domesday

Ο Γουλιέλμος ο Κατακτητής
σε απεικόνισή του στην Tapisserie του Bayeux

είναι πιο εκτεταμένο από το Great, δεδομένου ότι περιλαμβάνει πολλές απογραφικές λεπτομέρειες για τις περιοχές που ερευνά, οι οποίες φθάνουν μέχρι την καταγραφή των ζώων κάθε ιδιοκτησίας.

Είναι πιθανόν το Μικρό Κτηματολόγιο να υπήρξε ένα αρχικό υπόδειγμα απογραφής το οποίο όμως δεν συνεχίστηκε λόγω της πολυπλοκότητάς του.

Θα πρέπει ακόμα να τονισθεί ότι η έννοια της «φορολογίας» των μεγάλων, ιδίως, ιδιοκτησιών δεν περιοριζόταν μόνο στην απόδοση, προς το βασιλέα ενός «τέλους ακίνητης περιουσίας» (taxe foncière nationale -geldum-) αλλά επεκτεινόταν στις υποχρεώσεις στρατιωτικής υπηρεσίας (ιδιαίτερα σημαντικής για έναν θρόνο που βρισκόταν, σχεδόν μόνιμα, σε εμπόλεμη εγρήγορση), στο δικαίωμα κοπής νομίσματος, σε εμπορικά δικαιώματα κ.ά.

Η ολοκλήρωση της απογραφής αυτής κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση ήταν.

Οι απεσταλμένοι του Γουλιέλμου αντιμετώ-

πισαν πολλές φορές αρνητική, έως και εχθρική, διάθεση ευγενών και πληθυσμού.

Παρά ταύτα το μεγαλύτερο μέρος της απογραφής αυτής έγινε μέσα στο 1086 αν και η ολοκλήρωσή της χρειάστηκε αρκετά χρόνια ακόμα αφού, τελικά, πραγματοποιήθηκε επί **Ερρίκου Α'** (Henry I, Beauclerc), τελευταίου γιου του Γουλιέλμου του Κατακτητή.

Το περιεχόμενό της πάντως παρέμεινε επί 6 αιώνες επτασφράγιστο μυστικό της Αγγλικής Βασιλικής Αυλής και μόνο το 1783 δημοσιοποιήθηκε στο ευρύ κοινό.

Έτσι πληροφορηθήκαμε ότι περιελάμβανε περίπου 1.100 ονόματα ιδιοκτητών γης, κυρίως Νορμανδών και Γάλλων, σ' ένα συνολικό πληθυσμό περίπου 2 εκατομμυρίων κατοίκων, κατά τα δύο τρίτα Αγγλοσαξόνων.

Αλλά και από αυτούς τους 1.100 άρχοντες μόνον 20 περίπου, του στενού κύκλου του Γουλιέλμου, κατείχαν το μισό περίπου της Αγγλικής επικράτειας.

Η απογραφή του Γουϊνσεστερ (Winchester) έγινε στις αρχές του 12ου αιώνα και φέρεται, σαν ανεξάρτητο βιβλίο, υπό τον τίτλο **Liber Winton**.

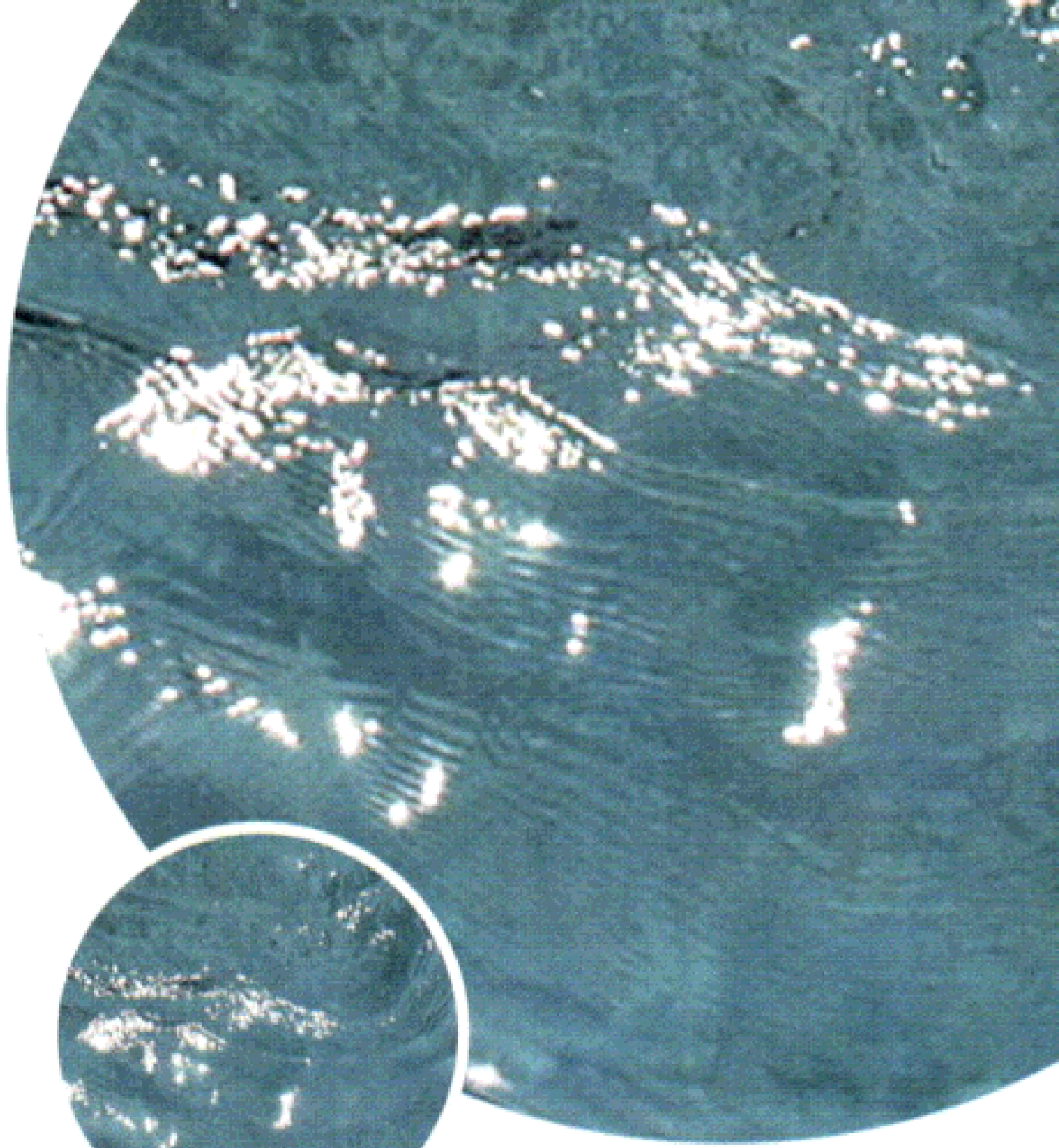
Έναν αιώνα μετά την απογραφή του Γουλιέλμου έγινε κάτι αντίστοιχο για την μη αρχικά απογραφείσα κομητεία του **Ντουράμ** (Durham) στο **Livre Boldon**.

Τα δύο αυτά μεταγενέστερα κείμενα, όπως επίσης το αρχικό **Exon Domesday** (για τις Νοτιοδυτικές κομητείες της Αγγλίας) και το **Inquisitio Eliensis** (που περιελάμβανε το ερωτηματολόγιο που ετίθετο στην αρχική απογραφή) αποτελούν πλέον το σύνολο του διασωζόμενου κολοσσιαίου αυτού έργου.

Η περιγραφή κάποιων ιστορικών γεγονότων έχει αξία μόνο για την άντληση γνώσεων και υποδειγμάτων που χρησιμεύουν διαχρονικά στις ανθρώπινες πολιτείες και κοινωνίες.

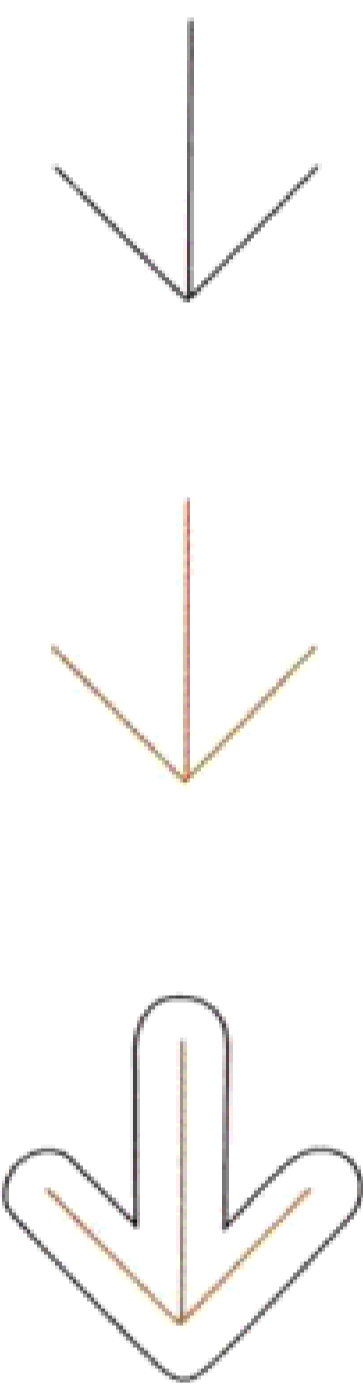
Και, υπό την έννοια αυτή, νομίζω ότι η Ελλάδα του 21ου αιώνα κάτι έχει να διδαχθεί από τη Μεσαιωνική Αγγλία. ☑

Τα “Τεχνολογικά Χρονικά”
εύχονται
στους αναγνώστες τους

Καλό καλοκαίρι!

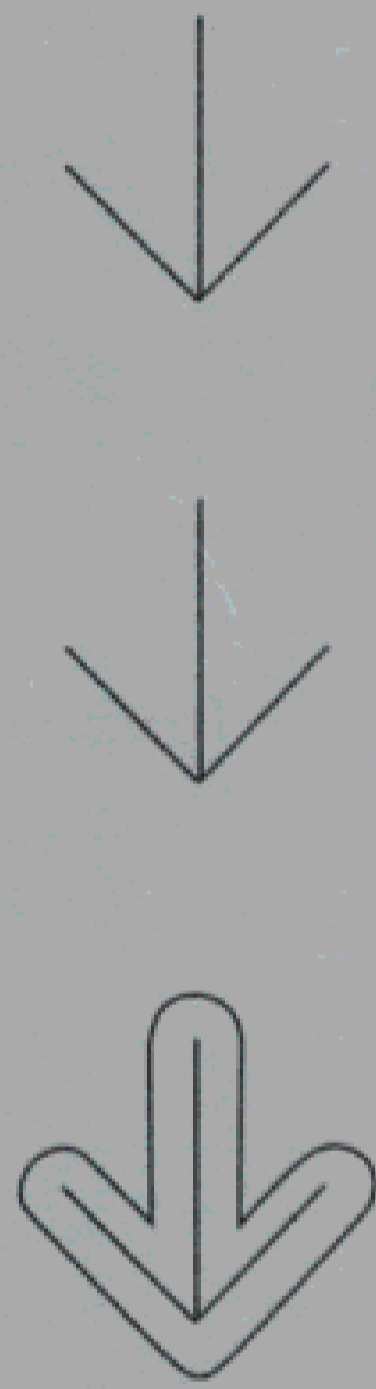

Δημοσίευση άρθρων

Γίνονται δεκτά άρθρα που πραγματεύονται **επίκαιρα ζητήματα στο χώρο της εκπαίδευσης ή και θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος**. Τα κείμενα πρέπει να αποστέλλονται με e-mail, σε μορφή Word, ενώ οι φωτογραφίες που τα συνοδεύουν πρέπει να είναι σε ηλεκτρονική μορφή σε υψηλή ανάλυση. Η βιβλιογραφία, αν υπάρχει, παρατίθεται μόνο με τη μορφή υποσημειώσεων. Τα άρθρα, τα οποία μπορεί να είναι πρωτότυπα ή αναδημοσιεύσεις, δεν επιτρέπεται κατά κανόνα να υπερβαίνουν τις 2.000 λέξεις.

Για να δημοσιευτεί ένα κείμενο, πρέπει να εγκριθεί από την Συντακτική Επιτροπή. Η μερική ή ολική αναπαραγωγή κειμένων του περιοδικού επιτρέπεται μόνο με την άδεια του Εκδότη.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με την κα Ι. Αναστασάκου, τηλ.: 210 5385174,
Fax: 210 5385852, e-mail: eee@teiath.gr

Αγ. Σπυρίδωνος, 122 10 Αιγάλεω
Τηλ.: 210 538 5100, fax: 210 591 1590
e-mail: info@teiath.gr, webmaster@teiath.gr // <http://www.teiath.gr>

